

כתבה רביעית בסידרת דיוקנות פוליטיים מנקודת מבט אישית

עירקה זחל אווירי

פיטגם אנגלי ישן אומר: "הפוליטיקה, כמו האהבה, יוצרת זיווגים מזוירים". אינך יכול לבחור לך את האנשים הצועדים לידך בהפגנה פוליטית. שותפות של השקפות או אינטרסים מקבצת יחד, לעיתים קרובות, אנשים שאינם אוהדים איש את רעהו, ולפעמים גם אנשים המתעבים זה את זה.

קוריוז בגלימה שחורה

זמן לי בתקופות שונות, לשתף פעולה עם אנשים שעוררו בי אנטিপאטיה אישית עזה. לעומת זאת נאלצתי לא פעם לצאת למערכה פוליטית חריפה נגד אנשים שדווקא מצאו חן בעיני מבחינה אישית, אף שדיעותיהם מסכנות את עתיד המדינה. על כן למדתי להוקיר שבעתיים יחסים עם אנשים שעוררו בי סימפטיה פוליטית ואישית כאחת.

כזה היה הוד קדושתו, יוסוף ריא, הארכי-הגמון של עכו, חיפה, נצרת וכל הגליל.

מאחורי אורי אבנרי

כיבדתי אותו כמנהיג פוליטי. מצאתי עניין בהשקפותיו הדתיות. למדתי להעריכו יותר ויותר ככנ"אדם.

תחילה נראה לי כקוריוז, כימעט ואי-אפשר היה לסווגו. ערבי שנולד בלבנון, שחונך בפלשתינה (א"י), שגדל באמריקה, שהיה שותפו של מארטין לותר קינג במאבקים לזכויות הכושים באלאבאמה. אדם בגלימה שחורה, בעל ניצוץ של הומור בעיניו הממושקפות וחמונה של מרים הקדושה על חזהו. אדם שדיבר בסגנון של דרשה קאתולית ונאום ציוני.

איך אוכלים דבר כזה? קודמו בתפקיד, הארכיבישוף חכים, היה ציניקן גמור. הוא היה פוליטיקאי ערבי מהסוג הגרוע ביותר: פיקח, גמיש, משתף פעולה עם השילטון תמורת רווח אישי, טיפוס מובהק של קווילינג כנסייתי. לא האמנתי ביושרו, ולא בויקתו לצאן מרעיתו. נוכחתי לדעת שהוא משרת את השילטון בארץ, ומשמין את המדינה בחו"ל. בקיצור — פוליטיקאי ממולה ואיש-עסקים זריו בגלימה של איש-דת. אחרי כמה שיחות, ניתחתי כל מגע עימו.

איני אוהב אנשים כאלה כשהם יהודים. איני רואה כל צורך לאהוב אותם כשהם ערבים.

כשעבר חכים לביירות, הפך פטריארך וראש הכנסייה היוונית-קאתולית, ואימץ

בחגיגת חצי-יובל הכנסת: ריא נכגש עם ראשי המדינה

עם בראשית היכרותנו, שאלתי את יוסוף ריא היכן נולד. "בעיירה קטנה שלא שמעת את שמה", השיב. "קראים לה זחלה."

"זחלה?" קראתי. "מולדת הערק?"

הסברתי לו שבשכיל בני דורי בארץ, השם זחלה מסמל את גן-עדן האכור.

"ערק זחלואו", תוצרת העיירה חלבנונית, הוא מלך-מלכי הערק. כל ישראלי, הזוכר את השם מלפני קום המדינה, רגיל לבטא אותו באנחה של געגועים, כאחד הדברים הבלתי-מושגים — עד בוא השלום.

כעבור כמה שבועות, הזמין אותי הבישוף לארוחת-ערב, עם שובו מביקור שיגרתו בלבנון. לשמע שם בקבוק-ענק על השולחן. קראתי את התווית הערבית: "ערק ערוט לבנוני, חברת עינטוס זאבור'עד, טלפון 820561, זחלה, לבנון."

"זוהי מתנה מזחלה", אמר ריא בחיוך. שתינו יחד מן המשקה התריף והנך. מאז, בכל טעם שנסע לביקוריו התכופים בלבנון, הביא לי ערק זחלואו. רק בעת תביקור האחרון חרג מכלל זה. כשיצא לפני חודש לביירות, כבר היתח בליבו החלטה נטושה להתמטר מתסקידו. בכנס הבישופים נאלץ להתגונן בלחש על עמדותיו. סביבו טערו תרוחות.

ההכנה בירושלים: ריא צועד בשורה הראשונה